

İşletmede finansmanın fonksiyonu

İşletmelerde finansmanın fonksiyonu, işletmenin rasyonel olarak donatımı ve faaliyetlerini aksatmadan yürütebilmesi için gerekli olan kaynakların (fonların) düzenli olarak sağlanması ile ilgili faaliyetlerdir.

- İşletmenin en uygun koşullar ile donatımı ve faaliyetlerinin aksamadan sürdürülebilmesi için **gerekli girdilerin tedariki**,
- İşletmenin fiziki ihtiyacını karşılamak için gerekli **harcamaların saptanması**,
- Harcamalar için gerekli olan **kaynak ihtiyacının ve bunun en uygun şekilde hangi kişi ve/veya kuruluşlardan sağlanacağını tespit**,
- Mevcut veya dış finansman ile temin edilen **kaynakların ihtiyaçlara göre dağılımının yapılacağını belirlenmesi**,
- İşletmenin mevcut ve önceki yıllardaki **finansal yapısının analizi ve finansal yapının karşılaştırmalı olarak analizi**,
- İşletmenin **gelecek yıllara ilişkin işletme ve yatırım planlarının yapılması konularını** kapsamaktadır.

İşletme Finansmanının Temel İlkeler

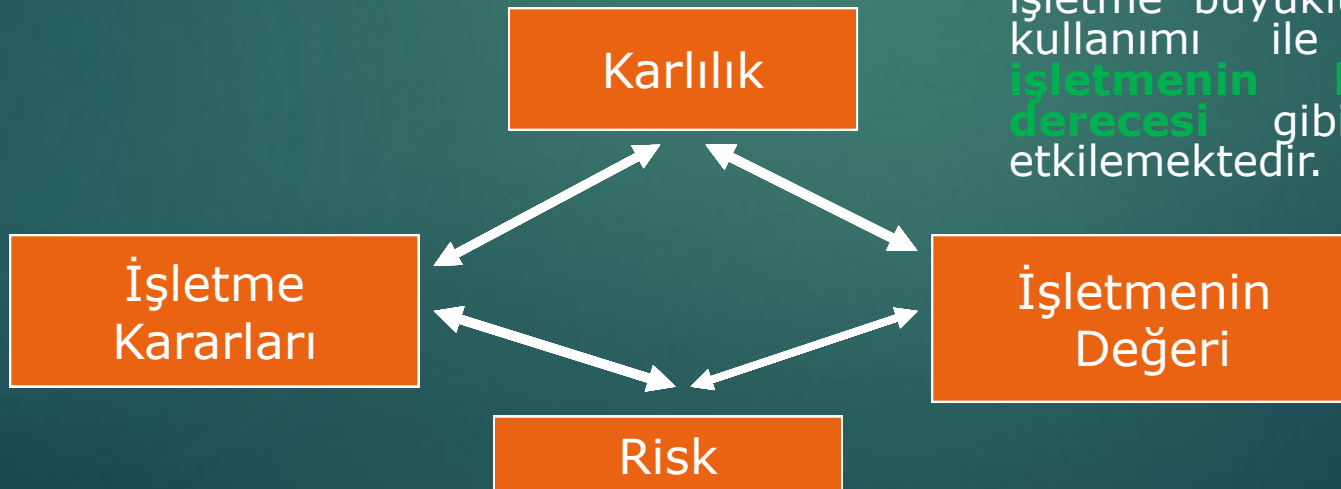
- ▶ Finansmanda Genel Denge İlkesi
- ▶ Güvenlik Marjı İlkesi
- ▶ Kısa Vadeli Borçlanma İlkesi
- ▶ Uzun Vadeli Borçlanma İlkesi

Finansmanda Genel Denge İlkesi:
İşletmelerde varlıkların kullanım süreleri ve değerleri ile işletmeye sağlanan fonların süreleri ve miktarları arasında bir dengenin sağlanmasıdır.

- **Finansmanda temel denge kuralı, sabit aktiflerin, öz sermaye ve uzun vadeli borçlar toplamına denk ya da yakın olması ve döner aktiflerin de kısa vadeli borçlara denk olmasını ifade etmektedir.** Böylece işletmede karlılık ve risk düzeyi kontrol edilecek, işletmenin pazar değeri yükseltilebilecektir.

- Bir işletmenin değeri, söz konusu işletmenin gelecekte sağlayabileceği net gelir veya net nakit akışı ile bu gelir akışının elde edilmesindeki risk derecesine bağlıdır. Finansman kararları bir yandan işletmenin gelecekteki gelir akışını, diğer yandan da işletmenin risk derecesini etkileyecektir.
- İşletmelerin faaliyet, yatırım, finansman, dikey entegrasyon, işletme büyüklüğü, alet ve makina kullanımı ile ilgili kararlarını, işletmenin karlılığı ve risk derecesi gibi iki temel ölçüt etkilemektedir.

- **Güvenlik Marjı İlkesi:** İşletmeler, temel finansman dengesi yanında, yeterli güvenlik marjını da oluşturulmalıdır.

Güvenlik marjı, **işletmenin döner aktiflerinin kısa vadeli borçlardan bir miktar daha fazla olmasıdır.**

Bu marj;

- 1) Dönen aktifler - Kısa vadeli borçlar
- 2) uzun vadeli fonlar (öz sermaye-uzun vadeli borçlar) - net sabit aktifler (sabit aktifler-amortismanlar) şeklinde hesaplanabilir.

1. Aktif Sermaye

1.1. Dönen (cari) varlıklar

- 1.1.1. Para mevcudu ve alacaklar
- 1.1.2. Malzeme ve mühimmat
- 1.1.3. Satılacak hayvanlar
- 1.1.4. Büyümekte olan bitkiler
- 1.1.5. Önceden ödenmiş giderler

1.2. Orta Vadeli varlıklar

- 1.2.1. Damızlık hayvan varlığı
- 1.2.2. Makine ve alet varlığı

1.3. Duran (sabit) varlıklar

- 1.3.1. Toprak varlığı
- 1.3.2. Arazi ıslahı varlığı
- 1.3.3. Bina varlığı
- 1.3.4. Bitki varlığı
 - 1.3.4.1. Meyve ağaçları
 - 1.3.4.2. Bağ
 - 1.3.4.3. Orman ağaçları

2. Pasif Sermaye

2.1. Borçlar (yabancı sermaye)

- 2.1.1. Kısa vadeli (cari) borçlar
- 2.1.2. Orta vadeli borçlar
- 2.1.3. Uzun vadeli borçlar

2.2. Öz Sermaye

- **Kısa Vadeli Borçlanma İlkesi:** İşletmenin kısa vadeli yabancı sermaye kullanabilmesi için, yeterli güvenlik marjına sahip olması gerekir. **İşletme kısa vadeli kaynakları yatırımların finansmanında kullanmış** ise, gerek işletme faaliyetlerinin genişlemesi, gerekse daralması durumunda, yeniden kısa vadeli yabancı kaynak teminine başvurabilir.

Kredi kuruluşları ise kredilerin vadesinde ödenmemesi durumunda, likidite sorunu yaşayabilir veya bu sorun yoksa, kredileri yenilemek durumunda kalabilir. Kredi kuruluşlarının krediyi yenilememesi durumunda, işletme bir finansman sorunu yaşayacaktır.

- **Uzun Vadeli Borçlanma İlkesi:** İşletmelerde **öz sermaye miktarı ile öz sermayenin uzun vadeli borçlara** oranı, yeniden uzun vadeli kredi kullanma olanağının bulunup bulunmadığını gösteren bir ölçüttür. Çünkü öz sermaye işletmeden alacaklı olan üçüncü kişilerin alacaklarının güvencesi olmaktadır. Bunun için öz sermayenin, işletme faaliyetlerinin sürekliliğini garanti etmesi bakımından, uzun ve orta vadeli borçları karşılayabilecek düzeyde olması gerekir.

SONUÇ: İşletmelerin sağlıklı finansman yapısı için, ilkelerin benimsenmesi ve uygulanması zorunludur. İlkelerin tarım işletmelerinde kullanımı, müteşebbislik kavramının gelişimi ve tarımın ticarileşme düzeyine bağlı olarak yaygınlaşacaktır.

Finansmanın diğer bilim dallarıyla ilişkileri

Ekonomi ve finansman

Muhasebe ve finansman

İstatistik, matematik ve finansman

Davranıř bilimleri ve finansman

Hukuk ve finansman

Tarımsal İşletmelerde Finansman

- ▶ Türkiye ekonomisinde tarım sektörü yaşamsal önemini korumaktadır.
- ▶ Tarım sektörünün gelişimi ve teknoloji kullanımındaki artış
- ▶ Öz tüketimden pazara yönelme-Gelir amaçlı üretim
- ▶ Tarımda sermaye kullanımı, verimlilik ve etkinliğinin artışı
- ▶ Tarıma yönelen kredi kurum ve kuruluşlarının artışı

Kriz ortamında tarım işletmelerinin finansmanı

- ▶ Risk ve belirsizlik artışı
- ▶ Faiz oranı ve kredi maliyetinin dalgalanması/artışı
- ▶ Sermaye gereksinimi artışı (Yüksek işgücü ve girdi maliyeti vb.)
- ▶ Yatırım konusunda belirsizlikler ve kararsızlıklar, bunun üretime etkisi - üretim azalması-
- ▶ Üretim/yatırım planlamasında belirsizlikler/sorunlar-
- ▶ Muhasebeleştirme ve karlılık sorunu

İşletmelerde Finansman Şekilleri

Bilançoda görünüş şekillerine göre sermaye 3 grup altında incelenir:

- Öz Sermaye Şekilleri: Asıl (temel) sermaye, belirli bir amaca bağlı olmayan **tasarruflar ve paylaşılmamış kar**
- Yabancı sermaye şekilleri: Uzun vadeli yabancı sermayeler (tahviller, değişken borçlar, ipotekler, borç senetleri, uzun vadeli krediler), orta ve kısa vadeli yabancı sermayeler
- Öz ve yabancı sermaye arasındaki şekiller: Değer düzeltmeleri (tesis ve döner sermayelerde), tasarruflar (belirli olmayan borçlar ve ihtiyaçları karşılamak için ayrılan tasarruflar), özel amaçlı tasarruflar ve özel amortismanlar

Öz sermaye şekilleri:

Aktif varlıklar = borçlar + öz sermaye

Çeşitli teşebbüslerde öz sermayenin görünüşü:

- **Bireysel teşebbüslerde** (Üreticiler ve tek şahsın sahip olduğu işletmeler);
öz sermaye = Girişimcinin kendi sermayesi
- **Halka açık ortaklıklarda** (halka açık anonim şirketlerde);
öz sermaye = ortakların sermayesi
- **Komandit şirketlerde;** öz sermaye = [komandite ortakların (Sorumluluğu sınırsız ortaklar) sermayesi + komanditer ortakların (Sorumluluğu sınırlı ortaklar) sermayesi] - (tahsil edilmemiş sermaye)

- **Kooperatiflerde;** öz sermaye = (kooperatif ortaklarının payları + yedek akçeler + kâr) - (tahsil edilmemiş ortaklık hissesi + zarar)
- **Anonim şirketlerde;** öz sermaye= [(kurucu ortakların sermayesi + hisse senedi sahiplerinin sermayesi + yedek akçeler + kâr) - (tahsil edilmemiş sermaye + zarar)]
- **Hisse senedine dayanılarak kurulmuş komandit şirketlerde;** öz sermaye= [komandite ortakların sermayesi + komanditer ortakların sermayesi + (kurucuların ve ortakların hisse senetleri) + yedek akçeler + kâr] - (tahsil edilmemiş sermaye + zarar)
- **Sınırlı sorumlu şirketlerde ise;** öz sermaye = [(şirket ortaklarının sermayesi + ortakların yatırdıkları ek sermaye + yedek akçeler +kâr) - (tahsil edilmemiş sermaye + zarar)]

Yabancı sermaye şekilleri

- Genel olarak **yabancı sermaye, uzun veya kısa vadeli kredi şeklinde** işletmelerde kullanılmaktadır.
- Yabancı sermaye **vadelerine** göre;

(i) Kısa vadeli (1 yıl ve 1 yıldan az),

Banka kredileri, finansman bonoları, borç senetleri, senetsiz borçlar, sanayi ve ticaret firmaları ve şahıslardan alınan avanslar, tahakkuk etmiş veya ödenecek giderler, ödenecek resim, vergi ve sigorta prim ücretleri, orta ve uzun vadeli yabancı sermayelerin ödenecek taksitleri

(ii) orta vadeli (1-5 yıl arasında)

(iii) Uzun vadeli yabancı (5-10 yıldan daha fazla)

Tahviller -Değiştirilebilen borç senetleri

İpotekler

Senet karşılığı borçlanma ile sermaye temini

Uzun vadeli krediler

Öz ve yabancı sermaye arasındaki şekiller

- Beklenmeyen borçlar için ayrılan **ihtiyatlar**, **özel yedek akçeler** (fiyat artışları ile ilgili ihtiyatlar, yedek malzeme ve materyal temini için ayrılan ihtiyatlar ve kalkınmakta olan ülkelerdeki sermaye yatırımlarına ayrılan ihtiyatlar), **özel amortismanlar ve değer düzeltmeleri** bu grupta incelenir.

TARIMSAL İŞLETME FİNANSMANI VE ORGANİZASYONU